

KATKEND RAAMATUST I Kaire Vilgats avaldab põhjuse, miks Jüri Pootsmann jäi Eurovisionil viimaste sekka: see murdis ta lõpuks maha...

kroonika.delfi.ee
04.10.2020 09:16
46500

Rahvusoper Estonia

Kroonika avaldab eksklusiivselt katkendi uhiuuest raamatust "Ilusad suured tüdrukud", mis räägib tuntud Eesti lauljatest Kaire Vilgatsist ja Dagmar Ojast. Raamatus keskendutakse avameelselt volüümikate naiste eludele ja eneseväärtustamisele laval ja lava taga. Raamatu on kokku kirjutanud Anneli Urge ja selle on välja andnud kirjastus Pilgrim.

EMOTSIONAALSED HETKED LAVAL

Kaire: „Minu kõige emotsionaalsem esietendus oli Astrid Lindgreni samanimelise jutustuse ainetel, helilooja Tauno Aintsi, libretist Wimbergi muusikalis „Karlsson katusel“ [Rahvusoper Estonia](#) laval 6. novembril 2015. aastal. Olin Majasoku rollis, samas rollis teises lavakoosseisus oli Juuli Lill ([Rahvusoper Estonia](#) ooperilaulja). Tema pidi laulma esietendusel. Vahepealt enne esietendust sain teada, et pean Juuli Lille asemel Majasoku rollis lavale astuma. Proove jäi ilmselgelt väheks. Enne eesriide kerkimist tundsin äkki, et mul pole oma sõnad meeles. Pea oli korraka täitsa tühi, oma nimigi ei meenunud. Eesriide tõusis ... mõelda polnud aega, pidin lihtsalt tegutsema. Meenus, kuidas Lauri Pihlap ütles kord samalaadses olukorras: „Ära kuse! Tegutse!“ Lasin end vabaks ja korraka tuli selgus, et olen seda osa ju varem harjutanud ja saan nüüdki hakkama. Sain enesekindluse tagasi. Kõik läks hästi ja pärast sain veel kiita ka, aga need emotsioonid jäid meelde.“

Rauno Elp ([Rahvusoper Estonia](#) ooperisolist): „Kohtusin Kairega, kui hakati lavastama lastemuusikali „Karlsson katusel“, milles tema kehastas Majasokku ja mina onu Juliust. Tutvustasin end talle, kuid ta ütles, et teab mind küll. Me olevat aastaid tagasi laulnud koos ühes muusikalis. Pean end suhteliselt hea mäluiga inimeseks, kuid seekord polnud ma tõesti nimetatud muusikalis kaasa teinud. Kaire püüdis mulle jäärapäise sihikindlusega selgeks teha, et tal on õigus ning seda nii veendunult, et olin tema rõõmuks valmis olema ka keegi teine. Selline sihikindlus sobis suurepäraselt Majasoku tegelaskujuga.“

Meenub seik, kui hakkasin laulma Juliuse osa. Tollel tegelasel on palju stseene Majasokuga, lisaks tantsimine, mis võimaldab kenasti improviseerida. Arutasime enne etendust numbri läbi ja andsin Kairele vabad käed, küll mina hakkama saan. Saime teha vaid mõned tantsusammud, kui lendasin lava taga koridoris nurka kui takukoonal! Hetk varem olin soovitanud tal tugeva tüdrukuna

„väikest Juliust“ juhtida, ja seal ma siis äkki olin. Lõpuks sai sellest igas etenduses efektne improviseeritud publikunaerutaja ning Julius lõpetas Majasoku süles.

Kairel on hea omadus näidata võluva tugevusena seda, mida sageli varjama kiputakse. Lauljana hindan tema julgust katsetada tämbrite ja värvidega. Targa vokalistina on ta enda eeldused maksimaalselt teostanud.“

Dagmar: „Minu kõige emotsionaalsemad hetked laval olid Elton Johni ja Lee Halli muusikalis „Billy Elliot“ (Nordea Kontserdimajas 2015. aastal) ja suurte tüdrukute kontserdil 2019. aasta sügisel. „Billy Elliot“ on lugu ühest poisist, kelle ema on surnud. Mina mängisin seda kadunud ema ja Vilgats oli balletiõpetaja. Nutt tuli välja siis, kui poiss luges ema kirja. Ema oli talle ka elüüsiümiväljadelt toeks. See kiri oli nii emotsionaalne ja ma kujutlesin oma last samas olukorras, pisarad jooksid ja ma lihtsalt ei saanud laulda. Tegime piisavalt palju proove ja selle tulemusena etendusel mind enam nutma ei ajanud. Siis oli publiku kord nutta.

Suurte tüdrukute kontserdil laulsime Billy Joeli laulu „And So it Goes“. Selle laulu kirjutas Billy Joel juba 1983. aastal, oma hukule määratud suhtest Austraalia modelli Elle Macphersoniga, kuid see avaldati alles kuus aastat hiljem. Nende suhe oli dramaatiline, Elle oli selle puhkedes veel teenager, aga Billy Joel juba oma 30ndate eluaastate keskel. Laulu algne versioon oli ainult klaverisaatega. See on Billy Joeli üks kõige liigutavamatest ja autentsematest lauludest. Sõnad ja emotsioonid on vahetud ja ehedad. Tema süda sõna otseses mõttes nutab, on avali ja haavatav:

And every time I've held the rose,
it seems I only felt the thorns
and I would choose to be with you,
that's if the choice were mine to make

Ta ütleb avameelselt, et annab oma südame temakesele murda ...

you can have this heart to break

... ja nii ka juhtub, tema süda murdub.

Ka selle laulu puhul nutsime proovides oma südamevalusid meenutades kõik pisarad ära ja kontserdil ei tulnud enam ühtegi. Need emotsioonid oli kontserdi ajaks juba läbi elatud.

Suurtel lavadel esinedes on emotsioone alati palju. Iga kord, kui laulsime koos Ivo Linnaga Jüri Leesmenti, Karl August Hermann ja Alo Mattiiseni laulu „Eestlaseks olen ja eestlaseks jään“, nägime, kuidas see laul inimesi kõnetas. Nad panid oma telefonide

tulekesed põlema, võtsid võhivõõrastel kätest kinni ja laulsid kaasa. Siis tuli minul ka meeleliigutusest pisar silma.“

Kaire: „Vihast emotsionaalsust ma ei mäleta. Nalja on aga küll saanud.

Meenub esimese koolipäeva stseen muusikalist „Fame“ (2006). Mina olin kooli direktori rollis, laval olid õpilased ja õpetajad. Me ei laulnud, kuid vestlesime muusika saatel. Näitleja Andrus Vaarik oli õpetaja osas. Mäletan, et ta tuli minu juurde ja ütles: „Õpetajate toas on kaetud konjakilaud ja nikku saab ka!“ (naerab). Rahvas seda ei kuulnud, aga me naersime hüsteeriliselt. Õnneks polnud fookus meie peal. See juhtus 15 aastat tagasi, aga on siiani meeles. Ikkagi auväärt kolleeg Andrus Vaarik ütles nii.“

Lustlikult meenutavad tüdrukud ka 2019. aasta vana-aastaõhtu saates „Ärapanija“ Peeter Oja „Rahapesu laulu“ esitust.

„Rahapesu viib oma veed Eesti pankade alt, Soome pankade alt, Taani pankade alt ...“ kõlavad tüdrukute hääled paljutähenduslikult ja lustlikult koos koreograafiaga.

Kaire: „Karjunud olen laval kõvasti. Arthur Kopiti ja Maury Yestoni muusikalis „Fantoom“, mis etendus Tallinna Linnahallis 2007. aastal, oli mul täita selle mõrra ooperiprimadonna osa. Janek Kasar mängis Fantoomi. Muusikali aluseks on sama romaan, mille põhjal kirjutas Andrew Lloyd Webber oma hittmuusikali „Operifantoom“.

Elasin oma rolli sügavalt sisse ja karjusin kogu hingest, kui fantoom mind taga ajas. Pärast sain arstilt diagnoosi, mille tõttu pidin kaks nädalat vait olema. Olingi. Kui lastega suhelda tahtsin, siis vilistasin. Oma jutu panin neile kirja.“

Kas olete tundnud ka esinemisehirmu?

Kaire: „Hirmu, mitte, aga ebakindlust küll.“

Dagmar: „Mina ei ole kumbagi tundnud. Oleme alati eelnevalt põhjalikult harjutanud.“

Olete staažikad Eurovisioonidel käijad. Kas teadmine, et sada miljonit inimest vaatab ja kuulab teid, ei põhjusta ärevust?

Dagmar: „Ei põhjusta, sest mina tean, et mul on bäkirida ajada, ma pole solist.

Kui ma peaks Eurovisioonil soolot laulma, siis tekiks mul vist küll ärevushäired ja lavale ma ei jõuakski. Siis tekiks ilmselt tunne, et ei pea viisi ka enam.“

Kaire: „Kui ma noor artist oleksin, võiks ka minu unistus olla solistina Eurovisioonil esineda, aga nüüd, kui olen juba täie mõistusega (naerab), siis tean, et meie tahame bækki minna laulma. See on hea ja ohutu. Solistina minek oleks enda elusalt leekidesse viskamine. Samas on see suur võimalus, kui oled noor ja tahad.

ÜHISKONDLIK SURVE HÄVITAB

Dagmar: „Solistidel peab olema palju enesekindlust, nad ei tohi lasta end teiste arvamustest mõjutada. Seda kogesime eriti teravalt, kui koos Jüri Pootsmanniga 2016. aastal Eurovisioonil esinesime. Jüri lasi end teiste soovitudest mõjutada ja võis seetõttu jätta laval ebakindla inimese mulje. See saigi tema ebaedu põhjuseks.“

Kaire: „Artistina on Jüri väga sarmikas, aga sisemine tasakaal oli tal paigast ära. Palju arvamusi, soovitusi ja kriitikat tuli talle koha peal, meedias ja kommentaariumides. „Eesti rahvale pettumuse valmistamise kogemus“ murdis Jüri lõpuks maha.“

EESTI EBAEDU PÕHJUSTEST VIIMASTEL EUROVISIOONIDEL

Kaire: „Mul on jäänud mulje, et Eesti ebaedu üks põhjusi on see, et Eesti tahab kogu aeg kellegagi sarnaneda – väljamaa omadega. Ei julge eristuda. Island on vastupidine näide. Nende uhkus oma rahvuse üle kasvõi jalgpallivõistlustel on muljet avaldav. Kui eestlane ütleb: „I’m Estonian...“, siis on see kuidagi õõnes. Uhked ollakse ainult siis, kui on tulemused. Ka lauljatel on surve nii suur, sest ootused ja lootused on lõkkele puhutud. Laulja, kes solistina Eurovisioonile läheb, tunneb, et see on justkui tapalavale minek, et ta, kurat, ei tohi eksida. Vaadaku ette! Ta peab olema finaalis, sest me kõik oleme maksnud selle eest. Lisaks sööb seal maksumaksja raha eest. Psühholoogiline surve on vähemalt finaali saada ja kui juba saab finaali, siis vähemalt esikümnes võiks ju olla, ja kui ongi kümnes, saab ikkagi vastu päid ja jalgu. – Pidi siis jääma sinna kümnendaks, oleks võinud ikka ära võita, oli ju peaaegu seal.“

Kellel on eesti lauljatest teie hinnangul maailmalava potentsiaali, aga see on jäänud realiseerimata?

Kaire: „Muusikuna oleks ma seda Mäxilt (Tõnis Mägi) oodanud, kui ajad oleks teised olnud. Ta on väga loov muusik. Iff (Ivo Linna) on imearmas inimene ja tal on põnev häälematerjal.“

Dagmar: „Sofia Rubinal on suurepärase hääli. Ta on käinud esinemas Venemaal, aga eestlastele pole ta väga hinge läinud.“

Kaire: „Kellele see jazz ikka Eestis nii hinge läheb. Ta on pigem soulilaulja ja kommertsi ei taha väga teha.“

Dagmar: „Minu jaoks on ta oma hääle poolest justkui teisest galaktikast pärit.“

Kaire: „Ta on tõesti väga andekas ja edasipüüdlik. Kirjutab ise lugusid ja annab plaate välja.“

Kaire: „Poppartistidest oleksin mina väga Jüri Pootsmannile panustanud. Tal on väga omanäoline hääl ja äge karisma, aga praegu on tema tiivad lihtsalt kärbitud. Ma siiralt loodan, et ta kogub ennast kunagi. Inga Tislar on juba praegu maailma tasemel vokalist ja väga töökas inimene. Ta on rahvuselt venelane, see annabki kuraasi.“

Mis on see fluidum, mis eesti lauljast maailma kaliibriga staari teeks. Mis on takistus, et neid pole?

Kaire: „Eesti on nii turvaline. Välismaal peab palju vaeva nägema, võimalusi ja raha omama. Head artistid jäävad tihti nn „Eesti filtrile“ alla. Näiteks mina läksin Otsa-kooli. Esimesel aastal pidin pingutama ja jäingi juba silma. Edasi ei pidanud enam suurt vaeva nägema, et leida tööd. Naljaga öeldes, kui me Dagmariga oleks veel pingutanud ka, kus me siis veel oleks?“

Rootsil on väga likviidne kaubamärk muusikamaailmas, aga „Made in Estonia“ pole in. Miks?

Kaire: „Eestlastel puuduks nagu julgus minna kasvõi läbi seina, et ennast müüa. Eestis oled sa kohe keegi, aga LA-s peab roomama mööda urkaid, et väikest osa saada. Eesti lauljad eeldavad juba varakult, et neile peavad olema tingimused loodud. Nad pole nõus tänaval punaste krosside eest mängima nagu Ed Sheeran tegi.“

Kuidas näete oma tulevikku?

Kaire: „Praeguseni oleme soodsa tuulega purjetanud. Peame end jätkuvalt heas vormis hoidma. Järgneva kahe kuu jooksul tegeleme iga nädal oma häälematerjaliga, et saaksime endast parima anda.“

Dagmar: „See toimub Vilgatsi initsiatiivil. On vägev, et ta mind kaasa tirib, sest enda arendamisega on tõesti vajalik tegeleda. Mõistame, et lainehari ükskord vanusega seoses kaob. Meie tugevuseks konkurentsisis nooremate lauljatega on see, et tegutseme ühise tandemina, meil on kogemus ja kõrge kvaliteet.“

Ivo Linna: „Kaire ja Dagmar on parimas eas, nende vokaalsed võimed on väga kõrged ja potentsiaal meeletu. Järgmise 20 aasta

jooksul nad tööpuudust ei tunne. Mina usun, et neil läheb väga hästi. Andku taevased väed neile tervist ja elurõõmu!“

Kas muusikamaailmas tehakse valikud soopõhiselt? Kas meestel on lihtsam kui naistel?

Kaire: „Viimasel ajal on hakatud sellest rääkima. Olen aru saanud, et nii kaua, kui me kasvatame oma tütreid vanade piirangute ja mõtemallide abil, jääbki naine mehe varju. Honoraride osas on lõhe mees- ja naislauljate vahel olemas. Bäkilauljatena meil meestega võrdlus puudub, aga sooloartistide edetabelis on tipus mehed.“

Tüdrukud on teadlikud, et kontserdilemineku otsuse teeb enamasti naine ja tema ostab ka piletid. Ta võtab sinna mehe kaasa. Nende žanri artist peab eelkõige naisele meeldima. Suurte tüdrukute kontsertide publik koosneski enamasti naistest.

Dagmar: „Praegu on meile tehtud pakkumisi diskomuusika esitamiseks, publikuks on enamjaolt mehed. Arvatavasti neile meeldib vaadata lõbusaid hakkajaid naisi. Taukareid ja Taneleid nad ei telli. Kuna oleme nüüd tänu suurte tüdrukute kontsertidele rohkem pildil ka soololauljatena, saame rohkem tellimusi erakeikadele. See on uus turg, mis meile nüüd avaneb.“

Kaire: „Suurte tüdrukute au sisse tõstmine on ülemaailmne trend.“

Kui teie elust võtta lava ära ...?

Kaire: „Mina vist küll närtsiksin ära. Näen, kuidas see mind elus hoiab ja tean, et ilma selleta muutuksin väga palju vanemaks. Mutistuksin.“

Dagmar: „Kui vaadata, et Anned ja Iffid veel möllavad ja uskuda, et meil jätkub ka jõudu, särtsu ja tahtmist ja meid endiselt tahetakse, siis olen lootusrikas. Kindlasti esinemine ajapikku väheneb.“

Kaire: „Vaatasin hiljuti Madonnat Eurovisioonil. Ta on mulle alati artistina meeldinud. Nägin Instagramis inimeste reaktsiooni, kui Madonna pimedada vanainimesena trepist alla komberdas ja viisi ka ei pidanud. Siis mõtlesin, et oleks hea, kui ta enam ei esineks.“

Loe rohkem raamatu kohta siit!